بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ

Khutba Khulasa 24.01.2020 ഖുത്ബ സംഗ്രഹം

സയ്യിദുനാ ഹദ്റത് അമീറുൽ മുഅ്മിനീൻ ഖലീഫത്തുൽ മസീഹ് അൽഖാമിസ് അയ്യദഹുല്ലാഹ്

ലണ്ടനിലെ ബൈത്തുൽ ഫുത്തൂഹിൽ നിർവഹിച്ച ജുമുഅ ഖുത്ബയുടെ സംഗ്രഹം

നബി(സ) തിരുമേനിയുടെ ബദരി സഹാബിയായിരുന്ന ഹദ്റത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ റവാഹ(റ)ന്റെ വിശ്വാസവർധക സംവങ്ങളുടെ ഹൃദയഹാരിയായ വിവരണം.

أَشْهَدُ أَنْ لَّا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهٗ لَا شَرِيْكَ لَهٗ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهٗ وَرَسُوْلُهٗ

أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ۔ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ ۔ اَلرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۔ مٰلِكِ يَوْمِ الدِّيْنِ ۔ اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِيْنُ

اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيْمَ ۔ صِرَاطَ الَّذِيْنَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوْبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّآلِّيْنَ۔

ഇന്ന് ഹദ്റത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ റവാഹ എന്ന സഹാബിയെ കുറിച്ചാണു വിവരിക്കുന്നത്. ഹദ്റത്ത് അബ്ദുല്ലായുടെ പിതാവിന്റെ പേര് റവാഹ ബിൻ സഅലബ എന്നായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മാതാവിന്റെ പേര് കബ്ശ ബിൻത് വാഖിദ് ബിൻ അംറ് എന്നാണ്. അദ്ദേഹം അൻസാറുകളുടെ ഗോത്രമായ ഖസ്റജിന്റെ കുടുംബം ബനൂ ഹാരിസ് ബിൻ ഖസ്റജിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. ഹദ്റത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ റവാഹ ബൈഅത്തെ അഖ്ബയിൽ പങ്കെടുത്തിരുന്നു. അദ്ദേഹം ബനൂ ഹാരിസ് ബിൻ ഖസ്റജിന്റെ നേതാവായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിളിപ്പേര് അബൂ മുഹമ്മദ് എന്നായിരുന്നു. ചിലർ അബൂ റവാഹ എന്നും അബൂ അംറ് എന്നും വിവരിക്കുന്നുണ്ട്. ഇബ്നു സഅദിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ, അദ്ദേഹം നബി(സ) തിരുമേനിയുടെ കാതിബ് (വഹ്‌യ് എഴുത്തുകാരൻ) ആയിരുന്നു. ഹദ്റത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ റവാഹ എല്ലാ യുദ്ധങ്ങളിലും റസൂലുല്ലാഹ്(സ) തിരുമേനിയോടൊപ്പം പങ്കെടുത്തു. അദ്ദേഹം മുഅത്ത യുദ്ധത്തിൽ ശഹീദാക്കപ്പെട്ടു. മുഅത്ത യുദ്ധത്തിലെ സോനാനായകൻമാരിൽ ഒരാൾ ഇദ്ദേഹമായിരുന്നു.

ഒരു നിവേദനത്തിൽ വരുന്നു, ഹദ്റത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ റവാഹ നബി(സ) തിരുമേനിയുടെ സമക്ഷം ഹാജറായി. തദവസരത്തിൽ നബി(സ) തിരുമേനി ഖുത്ബ നല്കുകയായിരുന്നു. ഖുത്ബയുടെ ഇടയിൽ അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: ഇരിക്കുക. അതു കേട്ടപ്പോൾതന്നെ അദ്ദേഹം മസ്ജിദിനു പുറത്ത് എവിടെയാണ് നില്പ്പുണ്ടായിരുന്നത് അവിടെ തന്നെ ഇരുന്നു. അങ്ങനെ ഖുത്ബ അവസാനിച്ചപ്പോൾ നബി(സ) തിരുമേനിക്ക് ഈ വിവരം ലഭിച്ചു. അപ്പോൾ അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു:

زادك الله حرصا على طاعة الله وطاعة رسوله .

അല്ലാഹുവിനോടുള്ള അനുസരണത്തിന്റെയും അവന്റെ റസൂലിനോടുള്ള അനുസരണത്തിന്റെയും ആഗ്രഹം അല്ലാഹു നിന്നിൽ വർധിപ്പിക്കുമാറാകട്ടെ. അതുപോലെ തന്നെ ഹദീസ് ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ ഹദ്റത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ മസ്ഊദിനെ സംബന്ധിച്ചും ഈ സംഭവം കാണാൻ സാധിക്കുന്നു.

ഹദ്റത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ റവാഹ ജിഹാദിനായി ഏറ്റവും ആദ്യം വീട്ടിൽനിന്നു പുറപ്പെടുകയും ഏറ്റവും അവസാനം തിരിച്ചെത്തുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ഹദ്റത്ത് അബൂദർദാഅ് പറയുന്നു: ഹദ്റത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ റവാഹയെകുറിച്ച് പ്രതിപാദിക്കാതെ കടന്നുപോകുന്ന ആ ദിവസത്തെകൊണ്ട് ഞാൻ അല്ലാഹുവിൽ അഭയം തേടുന്നു. അദ്ദേഹം എന്റെ മുന്നിൽ വന്നു ഞാനുമായി കണ്ടുമുട്ടുമ്പോൾ എന്റെ നെഞ്ചിൽ കൈ വെക്കുകയും എന്നെ കണ്ടു തിരിച്ചു പോകുമ്പോൾ എന്റെ തോളുകളുടെ മധ്യത്തിൽ കൈ വെക്കുകയും എന്നിട്ട് എന്നോട് ഇപ്രകാരം പറയും ചെയ്തിരുന്നു:

يا عويمر اجلس فلنؤمن ساعة

അല്ലയോ ഉവൈമിർ! ഇരിക്കൂ. അല്പനേരത്തേക്ക് നമുക്ക് ഈമാനെ നവീകരിക്കാം. അങ്ങനെ ഞങ്ങൾ ഇരിക്കുകയും അല്ലാഹു ഇച്ഛിക്കുന്നതുവരെ അല്ലാഹുവിന്റെ ദിക്റിൽ ഏർപ്പെടുകയും ചെയ്യും. പിന്നെ ഹദ്റത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ റവാഹ പറയും: അല്ലയോ ഉവൈമിർ! ഇത് ഈമാന്റെ സദസ്സാകുന്നു. ഹദ്റത്ത് ഇമാം അഹ്മദിന്റെ ഗ്രന്ഥമായ കിതാബുൽ സുഹദിൽ വിവരിക്കുന്നു, ഹദ്റത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ റവാഹ ഏതെങ്കിലും തന്റെ സുഹൃത്തിനെ കണ്ടുമുട്ടുമ്പോൾ പറയും: വരൂ നമുക്ക് അല്പനേരം നാഥന്റെ സ്മരണകൾ പുതുക്കാം. അതിനാൽ നബികരീം(സ) തിരുമേനി പറഞ്ഞു: അല്ലാഹു ഇബ്നു റവാഹയുടെമേൽ കരുണ ചൊരിയുമാറാകട്ടെ. മലക്കുകൾ ഊറ്റം കൊള്ളുന്ന സദസ്സുകളോടാണ് അദ്ദേഹത്തിന് പ്രിയം.

ഹദ്റത്ത് അബൂഹുറയ്റ നിവേദനം ചെയ്യുന്നു: നബി കരീം(സ) തിരുമേനി പറഞ്ഞു:

نعم الرجل عبد الله ابن رواحة .

ഹദ്റത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ റവാഹ എത്ര നല്ല മനുഷ്യനാണ്. ഖൈബറിലെ വിജയത്തിനുശേഷം ഫലങ്ങളുടെയും ധാന്യങ്ങളുടെയും മറ്റും കണക്കു പരിശോധിക്കുന്നതിനായി നബി(സ) തിരുമേനി ഹദ്റത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ റവാഹയെ അയച്ചിരുന്നു. ഒരിക്കൽ ഹദ്റത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ റവാഹ എത്രമാത്രം അസുഖബാധിതനായെന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന് ബോധക്ഷയം

സംഭവിച്ചു. നബി കരീം(സ) അദ്ദേഹത്തെ കാണുന്നതിനായി ചെന്നു. എന്നിട്ട് പറഞ്ഞു: അല്ലാഹുവേ! അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമയം അടുത്ത് എത്തിയെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തിന് എളുപ്പത്തെ ഉണ്ടാക്കിയാലും. ഇനി ആ തീരുമാനിക്കപ്പെട്ട സമയം ഇതല്ലെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തിന് നീ ശിഫ നല്കിയാലും. ആ ദുആ ചെയ്തശേഷം ഹദ്റത്ത് അബ്ദുല്ലായ്ക്ക് പനി അൽപം കുറഞ്ഞതായി അനുഭവപ്പെട്ടു. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: അല്ലാഹുവിന്റെ റസൂലേ! ഞാൻ രോഗി ആയിരുന്നപ്പോൾ എന്റെ മാതാവ് പറയുന്നുണ്ടായിരുന്നു: അല്ലയോ എന്റെ പർവ്വതമേ! അല്ലയോ എന്റെ താങ്ങായുള്ളവനേ! അപ്പോൾ ഞാനൊരു മലക്കിനെ കണ്ടു. അത് ഒരു ഇരുമ്പിന്റെ ഗദ പിടിച്ചിരുന്നു. എന്നിട്ട് പറഞ്ഞു: സത്യത്തിൽ നീ അങ്ങനെ ആയിരുന്നോ. ഞാൻ അതെയെന്നു പറയുന്നതായാൽ അത് എന്നെ ഗദകൊണ്ട് തീർച്ചയായും മർദിക്കുമായിരുന്നു.

ഇദ്ദേഹം ഒരു കവി കൂടിയായിരുന്നു. നബി(സ) തിരുമേനിയുടെ ഭാഗത്തുനിന്ന് അങ്ങയെ പരിഹസിച്ചിരുന്ന എതിരാളികൾക്കു മറുപടി നല്കിയിരുന്ന കവികളിൽ അദ്ദേഹവും ഉൾപ്പെടുന്നു. ഒരവസരത്തിൽ നബി(സ) അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതകൾ കേട്ട് പറഞ്ഞു: അല്ലയോ ഇബ്നു റവാഹ! അല്ലാഹു നിനക്ക് സ്ഥൈര്യം പ്രദാനം ചെയ്യട്ടെ. ഹിശാം ബിൻ ഉർവ പറയുന്നു: അല്ലാഹു അദ്ദേഹത്തിന് ഈ ദുആ കാരണം തന്റെ അനുഗ്രഹത്താൽ സ്ഥൈര്യം പ്രദാനം ചെയ്തു. ഏതുവരെയെന്നാൽ അദ്ദേഹം ശഹീദാക്കപ്പെടുകയും അദ്ദേഹത്തിനായി സ്വർഗീയ വാതിലുകൾ തുറക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തു. ഇബ്നു സഅദ് നിവേദനം ചെയ്യുന്നു,

وَالشُّعَرَآءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوٗنَ ۝ അതായത് വഴിപിഴച്ചവരാണ് കവികളെ പിന്തുടരുക എന്ന ആയത്ത് അവതരിച്ചപ്പോൾ, ഹദ്റത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ റവാഹ പറഞ്ഞു: അല്ലാഹു നല്ലതുപോലെ അറിയുന്നവനാകുന്നു. ആരെ സംബന്ധിച്ചാണ്. اِلَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ വിശ്വസിക്കുകയും സൽകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുന്നവരും ഒഴിച്ച് - എന്ന ആയത്ത് അല്ലാഹു അവതരിപ്പിച്ചത്, ഞാൻ അവരിൽപ്പെട്ടവനാണ്. മുഅജമുശ്ശുഅ്റായുടെ രചയിതാവ് എഴുതുന്നു, ഹദ്റത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ റവാഹ ജാഹലിയ്യാ കാലഘട്ടത്തിലും വലിയ പദവിയും സ്ഥാനവും അലങ്കരിച്ചിരുന്നു. ഇസ്‌ലാമിക കാലഘട്ടത്തിലും അദ്ദേഹത്തിന് ഉന്നതമായ സ്ഥാനവും പദവിയും ലഭിച്ചിരുന്നു. നബി(സ) തിരുമേനിയുടെ മഹിമയെ വാഴ്ത്തികൊണ്ട് ഒരു കവിത ഹദ്റത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് രചിച്ചു. അത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഏറ്റവും ഉത്തമ രചനയെന്ന് പറയാവുന്നതാണ്. ആ വരികൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മാനസികാവസ്ഥയെ നല്ലവണ്ണം വിവരിക്കുന്നു. ഹദ്റത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ്, നബി(സ) തിരുമേനിയെ അഭിമുഖീകരിച്ചുകൊണ്ടു പറയുന്നു: ഒരു വേള ഹദ്റത്ത് മുഹമ്മദ് മുസ്തഫ(സ)യുടെ അസ്തിത്വത്തിനു വ്യക്തമായ അടയാളങ്ങളോ പ്രഭാപൂരിതമായ ദൃഷ്ടാന്തങ്ങളോ പ്രകടമാകാതിരുന്നാലും അങ്ങയുടെ വ്യക്തിത്വം തന്നെ യഥാർത്ഥ അവസ്ഥ മനസ്സിലാക്കാൻ മതിയായതാണ്.

ഹദ്റത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ റവാഹ ജാഹിലിയ്യാ കാലഘട്ടത്തിലും എഴുത്തും വായനയും അറിയുന്ന വ്യക്തിയായിരുന്നു. ആ കാലഘട്ടത്തിൽ എഴുത്തറിയുന്നവർ വളരെ വിരളമായിരുന്നു. ബദർ യുദ്ധത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ നബി കരീം(സ) ഹദ്റത്ത് സൈദ് ബിൻ ഹാരിസയെ മദീനയിലേക്കും ഹദ്റത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ റവാഹയെ മദീനയുടെ ഉയർന്ന ഭാഗമായ അവാലിയുടെ ഭാഗത്തേക്കും വിജയത്തിന്റെ വാർത്ത കേൾപ്പിക്കുന്നത്തിനായി ബദറിന്റെ മൈതാനത്തു നിന്ന് അയക്കുകയുണ്ടായി. ഹദ്റത്ത് സഅദ് ബിൻ ജബീർ നിവേദനം ചെയ്യുന്നു, റസൂലുല്ലാഹ്(സ) മസ്ജിദ് ഹറാമിൽ ഒട്ടകത്തിന്റെ പുറത്ത് ഇരുന്നുകൊണ്ട് പ്രവേശിച്ചു. അവിടുന്ന് ഊന്നുവടികൊണ്ട് ഹജറെ അസ്വദിനെ ചുംബിച്ചു. അങ്ങയോടൊപ്പം ഹദ്റത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ റവാഹയും ഉണ്ടായിരുന്നു. അങ്ങയുടെ ഒട്ടകത്തിന്റെ മൂക്കുകയർ പിടിച്ചിരുന്നു. ഈ കവിത ചൊല്ലുന്നുണ്ടായിരുന്നു. അതിന്റെ സാരാംശം ഇപ്രകാരമാണ്, അല്ലയോ നിഷേധികളേ! റസൂലുല്ലാഹ്(സ)യുടെ വഴിയിൽ നിന്ന് മാറി നില്ക്കുവിൻ, തിരുനബി(സ) മടങ്ങി വന്നപ്പോൾ ശിരസ്സുകളെ അസ്വസ്ഥമാക്കുന്ന ശക്തമായ ആഘാതമായിരുന്നു ഞങ്ങൾ നിങ്ങൾക്ക് നല്കിയത്. ഹദ്റത്ത് ഖയ്സ് ബിൻ അബൂ ഹാദമിൽ നിന്ന് നിവേദനം, റസൂൽ(സ) തിരുമേനി ഹദ്റത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ റവാഹയോടു പറഞ്ഞു: ഇറങ്ങുക. നമ്മുടെ ഒട്ടകത്തെ നടത്തുക. അതിൽ അദ്ദേഹം ഒരു കവിത ചെല്ലി: അതിന്റെ തർജ്ജുമ ഇപ്രകാരമാണ്, അല്ലയോ പ്രപഞ്ചനാഥാ! നീ ഇല്ലാതിരുന്നെങ്കിൽ ഞങ്ങൾക്ക് നേർമാർഗം ലഭിക്കുമായിരുന്നില്ല. ഞങ്ങൾ ദാനധർമ്മങ്ങളും ചെയ്യുമായിരുന്നില്ല. നമസ്കാരവും നിർവഹിക്കുമായിരുന്നില്ല. ഞങ്ങൾക്ക് ശാന്തിയും സമാധാനവും നല്കിയാലും ഞങ്ങൾ ശത്രുകളുമായി പോരാടുമ്പോൾ ഞങ്ങളുടെ പാദങ്ങളെ നീ ഉറപ്പിച്ചു നിർത്തേണമേ. കാരണം അവിശ്വാസികൾ ഞങ്ങളുടെമേൽ ആക്രമണം അഴിച്ച് വിട്ടിരിക്കുന്നു. നബി(സ) തിരുമേനി പറഞ്ഞു: അല്ലാഹുവേ, അവരുടെമേൽ കരുണ ചൊരിഞ്ഞാലും. അപ്പോൾ ഹദ്റത്ത് ഉമർ പറഞ്ഞു: നബി(സ) തിരുമേനിയുടെ ദുആ കാരണത്താൽ ഈ കാരുണ്യം നിശ്ചയമായും ലഭിക്കുന്നതാണ്.

ഹദ്റത്ത് ഉബാദ ബിൻ സാമിത്തിൽനിന്ന് നിവേദനം, റസൂലുല്ലാഹ്(സ) ഹദ്റത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ റവാഹയുടെ രോഗവിവരം അന്വേഷിച്ചറിയാനായി പുറപ്പെട്ടു. അദ്ദേഹത്തിനു കിടക്കയിൽ നിന്ന് എഴുന്നേൽക്കുവാൻ സാധിക്കുമായിരുന്നില്ല. അവിടുന്നു പറഞ്ഞു: നിങ്ങൾക്ക് അറിയുമോ എന്റെ സമുദായത്തിലെ ശുഹദാക്കൾ ആരെല്ലാമാണെന്ന്? ജനങ്ങൾ പറഞ്ഞു:

ഒരു മുസ്‌ലിം വധിക്കപ്പെടുകയെന്നത് ശഹാദത്താകുന്നു. അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: എങ്കിൽ എന്റെ സമുദായത്തിൽ ശുഹദാക്കൾ കുറവായിരിക്കും. നബി(സ) പറഞ്ഞു: മുസ്‌ലിം വധിക്കപ്പെടുന്നത് ശഹാദത്താകുന്നു. വയറിനു ബാധിച്ച രോഗം കാരണം മരണപ്പെടുന്നത് ശഹാദത്താകുന്നു. വെള്ളത്തിൽ മുങ്ങി മരിക്കുന്നത് ശഹാദത്താകുന്നു. പ്രസവത്തോടെ മരണമടയുന്ന സ്ത്രീയും അങ്ങനെയുള്ള എല്ലാവരും ശഹാദത്തിന്റെ വിഭാഗത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു.

ഹദ്റത്ത് ഉർവ ബിൻ സൈദിൽ നിന്ന് നിവേദനം, റസൂലുല്ലാഹ്(സ) തിരുമേനി മുഅത്ത യുദ്ധത്തിനായി ഹദ്റത്ത് സൈദ് ബിൻ ഹാരിഥയെ സൈന്യത്തിന്റെ നേതാവായി നിയമിച്ചു. പറഞ്ഞു: ഇദ്ദേഹം ശഹീദാകുകയാണെങ്കിൽ, ഹദ്റത്ത് ജഅ്ഫർ ബിൻ അബൂതാലിബ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്ഥാനം അലങ്കരിക്കുന്നതാണ്. പിന്നെ അദ്ദേഹവും ശഹീദാകുകയാണെങ്കിൽ ഹദ്റത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ റവാഹ നേതാവാകുന്നതാണ്. ഇനി അബ്ദുല്ലായും ശഹീദാകുകയാണെങ്കിൽ പിന്നെ മുസ്‌ലിംകൾ ആരെയാണ് ഇഷ്ടപ്പെടുന്നത് അയാളെ അവരുടെ നേതാവാക്കട്ടെ. ഹദ്റത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ റവാഹ തദവസരത്തിൽ ഈ വരികൾ ചൊല്ലി: ഞാൻ കാരുണ്യവാനായ ദൈവത്തോട് പാപപൊറുതി തേടുന്നു. ആഴത്തിൽ പതിയുന്ന മുറിവ് ഉണ്ടാക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നവിധം വാൾ വീശുന്നതിനു തൗഫീഖ് ചോദിക്കുന്നു. പുതുരക്തം പൊലിയുന്നതും അതിൽനിന്ന് പത ഉയരുന്നതുമായിരിക്കണം. കൂടാതെ പൂർണമായ തയ്യാറെടുപ്പോടുകൂടി രക്തദാഹിയുടെ കരങ്ങളാൽ ചെയ്യപ്പെടുന്ന പോരാട്ടമായിരിക്കണം. അത് കുടൽ മാലയിലൂടെയും കരളിലൂടെയും കടന്നുപോകണം. ഏതുവരെ എന്നാൽ ജനങ്ങൾ എന്റെ ഖബറിന് അരികിലൂടെ കടന്നുപോകുമ്പോൾ പറയണം, അല്ലയോ യുദ്ധത്തിലെ പോരാളി! അല്ലാഹു നിനക്ക് നന്മ വരുത്തട്ടെ. ആ ദൈവം നിനക്കു നന്മ ചെയ്തിരിക്കുന്നു. പിന്നീട് ഹദ്റത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ റവാഹ റസൂലുല്ലാഹ്(സ) തിരുമേനിയുടെ സമക്ഷം ഹാജറായി. നബി(സ) തിരുമേനി അദ്ദേഹത്തിനു വിട നല്കി. മുഅത്തയുടെ പ്രദേശത്ത് മൂന്നു ലക്ഷം റോമൻ സൈന്യവുമായി മുസ്‌ലിംകൾ യുദ്ധത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടു. മുസ്‌ലിംകൾ വെറും മൂവായിരമായിരുന്നു. മുസ്‌ലിംകളുടെ കമാൻഡർമാർ ഒരോരുത്തരായി ശഹീദാക്കപ്പെട്ടു. അല്ലാഹു നബി(സ) തിരുമേനിക്ക് ശഹാദത്തിനെ കുറിച്ചുള്ള വാർത്തയും നല്കി.

ഹദ്റത്ത് അനസ് നിവേദനം ചെയ്യുന്നു: നബി(സ) ഹദ്റത്ത് സൈദ്, ഹദ്റത്ത് ജഅ്ഫർ, ഹദ്റത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ റവാഹ എന്നിവരുടെ ശഹാദത്തിനെ സംബന്ധിച്ചുള്ള വാർത്ത ജനങ്ങളെ അറിയിച്ചു. അവിടുന്നു പറഞ്ഞു: സൈദ് പതാക ഉയർത്തി അദ്ദേഹം ശഹീദായി. പിന്നെ ജഅ്ഫർ എടുത്തു, അദ്ദേഹവും ശഹീദായി. പിന്നീട് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ റവാഹ എടുത്തു, അദ്ദേഹവും ശഹീദാക്കപ്പെട്ടു. അങ്ങയുടെ നേത്രങ്ങളിൽനിന്ന് അശ്രുകണങ്ങൾ പൊലിഞ്ഞു. പറഞ്ഞു: പിന്നീട് അല്ലാഹുവിന്റെ വാളുകളിൽപ്പെട്ട ഒരു വാൾ ആ പാതാക ഉയർത്തി. അവസാനം അല്ലാഹു അദ്ദേഹം മുഖേന വിജയം നല്കി.

ഹദ്റത്ത് ആയിശ(റ) വിവരിക്കുന്നു: ഹദ്റത്ത് സൈദും ഹദ്റത്ത് ജാഫറും ഹദ്റത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ റവാഹയും ശഹീദായപ്പോൾ റസൂലുല്ലാഹ്(സ) തിരുമേനി പള്ളിയിൽ ഇരിക്കുകയായിരുന്നു. അങ്ങയുടെ തിരുമുഖത്ത് അതീവ ദുഃഖം ദൃശ്യമായിരുന്നു.

ഹദ്റത്ത് ഉർവയിൽനിന്ന് നിവേദനം, നബി(സ) തിരുമേനി ഒരു കഴുതപ്പുറത്ത് യാത്ര ചെയ്യുകയായിരുന്നു. അങ്ങ് തന്റെ പിന്നിൽ ഉസാമയെ ഇരുത്തിയിരുന്നു. അവിടുന്ന് ഹദ്റത്ത് സഅദ് ബിൻ ഉബാദയുടെ രോഗവിവരം അന്വേഷിക്കുന്നതിനായി ബനൂഹാരിസ് ബിൻ ഖസ്റജിന്റെ ഗോത്രത്തിലേക്കു പുറപ്പെട്ടതായിരുന്നു. നബി(സ) തിരുമേനി ഒരു സദസ്സിന്റെ സമീപത്തു കൂടി കടന്നുപോയി. അതിൽ അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ ഉബൈയും ഉണ്ടായിരുന്നു. അതുപോലെ ഹദ്റത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ റവാഹയും അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നു. സദസ്സിലേക്ക് സവാരിമൂലം പൊടിപടലങ്ങൾ ഉയർന്നപ്പോൾ അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ ഉബൈ തന്റെ മൂക്ക് പുതപ്പ്കൊണ്ട് പൊത്തി. എന്നിട്ട് പറഞ്ഞു: ഞങ്ങളുമേൽ പൊടി വീഴ്ത്തരുത്. നബി(സ) തിരുമേനി അവരോട് അസ്സലാമു അലൈക്കും എന്നു പറഞ്ഞു. പിന്നെ അവിടെ നിന്നു. സവാരിയിൽ നിന്ന് ഇറങ്ങി. അവരെ അല്ലാഹുവിലേക്കു ക്ഷണിച്ചു. അവരെ ഖുർആൻ കേൾപ്പിച്ചു. അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ ഉബൈ പറഞ്ഞു: അല്ലയോ മനുഷ്യാ! ഇതു നല്ല കാര്യമല്ല. ഇനി നിങ്ങൾ പറയുന്നത് സത്യമാണെങ്കിലും ശരി. അത് ഞങ്ങളുടെ സദസ്സിൽ വന്നു പറഞ്ഞു ഞങ്ങളെ ബുദ്ധിമുട്ടിക്കരുത്. നിങ്ങളുടെ സങ്കേതത്തിലേക്കു തന്നെ തിരിച്ചു പോകുക. നിങ്ങളുടെ സമീപത്തു വരുന്നവർക്കു അതു വിവരിച്ചു നല്കുക. ഹദ്റത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ റവാഹ ഉടൻ പറഞ്ഞു: അല്ലയോ അല്ലാഹുവിന്റെ റസൂലേ! അങ്ങ് ഞങ്ങളുടെ സദസ്സിൽ വന്നാലും ഞങ്ങൾ അത് ഇഷ്ടപ്പെടുന്നു. ഹദ്റത്ത് അബുദർദാഅ് വിവരിക്കുന്നു, റമദാൻ മാസത്തിൽ ഒരിക്കൽ ഞങ്ങൾ നബി(സ) തിരുമേനിയോടൊപ്പം ശക്തമായ വേനലിൽ പുറപ്പെട്ടു. നബി(സ) തിരുമേനിയും ഹദ്റത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ റവാഹയും ഒഴികെ ബാക്കി ഞങ്ങളിൽ ആരും തന്നെ നോമ്പ് അനുഷ്ഠിച്ചിരുന്നില്ല. ഹദ്റത്ത് മിർസാ ബശീർ അഹ്മദ് സാഹിബ്(റ) എഴുതുന്നു, മസ്ജിദ് നബവിയുടെ നിർമ്മാണ ഘട്ടത്തിൽ നബി(സ) തിരുമേനി സ്വയം ദുആ ചെയ്തുകൊണ്ട് തറക്കല്ല് വെച്ചു. സഹാബാകൾ മിസ്തരിയുടെയും തൊഴിലാളികളുടെയും ജോലി ചെയ്തു. അതിൽ ചിലപ്പോഴെല്ലാം നബി(സ) തിരുമേനിയും സ്വയം പങ്കെടുത്തിരുന്നു.

ചിലപ്പോൾ സഹാബാക്കൾ ജോലിചെയ്തു ചെയ്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ റവാഹയുടെ ഈ കവിത ചൊല്ലി കൊണ്ടിരുന്നു:

اللھم ان الاجر اجر الأخرة   فارحم الانصار والمھاجر

ഞങ്ങളുടെ നാഥാ! യഥാർത്ഥ പ്രതിഫലം വെറും പരലോക പ്രതിഫലമാകുന്നു. അതിനാൽ നീ നിന്റെ അനുഗ്രഹത്താൽ അൻസാറുകളുടെയും മുഹാജിറുകളുടെയുംമേൽ കാരുണ്യം വർഷിച്ചാലും. സഹാബാക്കൾ ഈ വരികൾ ചൊല്ലുമ്പോൾ ചില സന്ദർഭങ്ങളിൽ നബി(സ) തിരുമേനിയും അവരുടെ ശബ്ദത്തോടൊപ്പം തന്റെ ശബ്ദവും കൂട്ടിചേർക്കുമായിരുന്നു. ഇത്തരത്തിൽ നീണ്ട കാലത്തെ പരിശ്രമത്തിനുശേഷം ഈ പള്ളി പൂർത്തിയായി.

ഹുസൂർ തിരുമനസ്സ് പറയുന്നു; ഇനി ഞാൻ ഒരു മർഹൂമിനെ കുറിച്ച് പറയുന്നതാണ്. അതു നമ്മുടെ ബഹുമാനപ്പെട്ട ഡോ. ലത്തീഫ് അഹ്മദ് ഖുറൈശി സാഹിബ് ആണ്. അദ്ദേഹം മൻസൂർ അഹ്മദ് ഖുറൈശി സാഹിബിന്റെ മകനായിരുന്നു. 2020 ജനുവരി 19 ന് ഏകദേശം ഉച്ച ഒരുമണിക്ക് തന്റെ ഭവനത്തിൽവച്ചു 80-ാമത്തെ വയസ്സിൽ വഫാത്തായി إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُوْنَ 1937 ൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിതാവ് ഹദ്റത്ത് മുസ്ലിഹ് മൗഊദ്(റ)ന്റെ കരങ്ങളിൽ ബയ്അത്ത് ചെയ്തു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മാതാവ് ബഹുമാനപ്പെട്ട മൻസൂറ ബുശ്റ സാഹിബ ഇപ്പോഴും ജീവിച്ചിരിപ്പുണ്ട്. 1968 ൽ ഹദ്റത്ത് ഖലീഫത്തുൽ മസീഹ് സാലിസ്(റഹ്) ഡോക്ടർ സാഹിബിനോട് പറഞ്ഞു: താങ്കൾ ഞങ്ങളുടെ അടുത്ത് എപ്പോഴാണ് വരുന്നത്? ഡോക്ടർ സാഹിബ് പറഞ്ഞു: അങ്ങ് കല്പന നല്കിയാലും. അങ്ങനെ അദ്ദേഹം താങ്കൾ വന്നുകൊള്ളുകയെന്ന് പറഞ്ഞു. ഉടൻ അദ്ദേഹം ഇംഗ്ലണ്ടിൽനിന്ന് റബ്വയിലേക്ക് സ്ഥലംമാറി. ഫസലെ ഉമർ ഹോസ്പിറ്റലിൽ ഡോക്ടർ സാഹിബ് നിയമിതനായി. വളരെ നീണ്ടകാലം അവിടെ ജോലി ചെയ്തു. 1983 ജൂലൈ 11 ന് ചീഫ് മെഡിക്കൽ ഒഫീസറായി ഫസലെ ഉമർ ഹോസ്പിറ്റലിൽ നിയമിച്ചു. ഫസലെ ഉമർ ഹോസ്പിറ്റലിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സേവനകാലഘട്ടം 30 വർഷമാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യയും കുറച്ചു ദിവസം മുമ്പ് വഫാത്തായിരുന്നു. അവരെകുറിച്ചും ഞാൻ വിവരിച്ചിരുന്നു. അവർ മൗലാന അബ്ദുൽ മാലിക് ഖാൻ സാഹിബിന്റെ മകളായിരുന്നു. കഴിഞ്ഞ ജുമുഅക്ക് അവരുടെ ജനാസ നമസ്കാരം ഞാൻ നിർവഹിച്ചിരുന്നു. അവരുടെ വഫാത്തിനു ഏകദേശം 15 ദിവസത്തിന് ശേഷം അദ്ദേഹത്തിന്റെ വഫാത്ത് സംഭവിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മകൻ പറയുന്നു: എനിക്ക് ബുദ്ധിവച്ചത് മുതൽ എനിക്ക് അറിയുന്ന കാര്യമാണ്, പിതാവ് ഒരിക്കലും തഹ്ജ്ജുദ് ഉപേക്ഷിച്ചിട്ടില്ല. ഞങ്ങളുടെ മാതാവ് പറയാറുള്ളത്, വിവാഹത്തിന്റെ ആദ്യ ദിവസം മുതൽ തഹ്ജ്ജുദ് കൃത്യമായി നിർവഹിച്ചിരുന്നു. ചുരുക്കത്തിൽ ഏകദേശം 50 വർഷക്കാലത്തിൽ കൂടുതൽ ദിനവും തഹ്ജ്ജുദ് നിർവഹിച്ചിരുന്നു.

അദ്ദേഹത്തിന്റെ രണ്ടാമത്തെ മകൻ ഡോ. ഖുറൈശി മുഹമ്മദ് അഹ്മദ് മഹ്മൂദ് പറയുന്നു: ഖലീഫ സാലിസ് അദ്ദേഹത്തെ സംബന്ധിച്ച് പറഞ്ഞു: അദ്ദേഹം വെറും ഡോക്ടർ മാത്രമല്ല ദുആ ചെയ്യുന്ന ഡോക്ടറാണ്. എല്ലാ രോഗികൾക്കുവേണ്ടിയും ദുആ ചെയ്തിരുന്നു. എല്ലാ കുറിപ്പിലും മരുന്ന് കുറിക്കുന്നതിനു മുമ്പായി ബിസ്മില്ലാഹി റഹ്മനിർറഹീം എന്ന് എഴുതി അതിന്റെ താഴെ ഹുവശ്ശാഫി എഴുതിയിരുന്നു.

അല്ലാഹു അവരോട് റഹ്മത്തോടും മഗ്ഫിറത്തോടും പെരുമാറട്ടെ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സന്താനങ്ങൾക്ക് ക്ഷമയും സ്ഥൈര്യവും പ്രദാനം ചെയ്യട്ടെ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നന്മകൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മക്കളിലും തുടർന്നു കൊണ്ടിരിക്കട്ടെ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മാതാവും അങ്ങേയറ്റം രോഗിയാണ്. അല്ലാഹു അവരുടെമേലും കാരുണ്യവും അനുഗ്രഹവും ചൊരിയുമാറാകട്ടെ.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ نَحْمَدُهٗ وَ نَسْتَعِيْنُهٗ وَ نَسْتَغْفِرُهٗ وَنُؤْمِنُ بِهٖ وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْهِ وَنَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنْ شُرُوْرِ اَنْفُسِنَا وَ مِنْ سَيِّئَاتِ اَعْمَالِنَا مَنْ يَّهْدِهِ اللّٰهُ فَلَا مُضِلَّ لَهٗ وَمَنْ يُّضْلِلْهُ فَلَا هَادِيَ لَهٗ - وَنَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَنَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهٗ وَرَسُوْلُهٗ - عِبَادَ اللّٰهِ رَحِمَكُمُ اللّٰهُ اِنَّ اللّٰهَ يَاْمُرُ بِالْعَدْلِ وَ الْاِحْسَانِ وَ اِيْتَآءِ ذِي الْقُرْبٰى وَيَنْهٰى عَنِ الْفَحْشَآءِ وَ الْمُنْكَرِ وَ الْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُوْنَ اُذْكُرُوا اللّٰهَ يَذْكُرْكُمْ وَ ادْعُوْهُ يَسْتَجِبْ لَكُمْ وَلَذِكْرُ اللّٰهِ اَكْبَرُ -

Friday Sermon delivered by **Hadrat Khalifatul Masih Al-khamis** (atba)
at Baitul Futuh, London, UK. – on 24.01.2020
Malayalam Translation: **Moulavi Hashim Ashraf Alappuzha** For Malayalam Desk, Qadian.
Published By Nazarath Nashr-O-Isha'ath, Sadr Anjuman Ahmadiyya - Qadian, 143516